

102018

دانشکده آموزش‌های الکترونیکی

پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مهندسی فن آوری اطلاعات - تجارت
الکترونیک

بررسی موانع بکارگیری تجارت الکترونیک در شرکت مادر تخصصی
فرودگاه‌های کشور و ارائه راهکارهای اجرایی برای رفع آن

به وسیله‌ی: علی شورمیچ

استاد راهنما:

دکتر زرین‌تاج برنابی

اردیبهشت ۱۳۸۷

۱۰۲۰۱۵

کتابخانه تخصصی مهندسی
تجارت الکترونیک

۱۳۸۷ / ۹ / ۲۴

به نام خدا

بررسی موانع بکارگیری تجارت الکترونیک در شرکت مادر تخصصی
فرودگاه‌های کشور و ارائه راهکارهای اجرایی برای رفع آن

بوسیله‌ی :

علی شورمیج

پایان نامه

ارائه شده به دانشکده تحصیلات تکمیلی به عنوان بخشی از
فعالیت‌های تحصیلی لازم برای اخذ درجه کارشناسی ارشد

در رشته‌ی :

مهندسی فناوری اطلاعات

(تجارت الکترونیک)

از دانشگاه شیراز

شیراز

جمهوری اسلامی ایران

ارزیابی شده توسط کمیته پایان نامه با درجه : عالی

دکتر زرین تاج برنایی، استاد یار پژوهشکده برق و کامپیوتر سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران

(رئیس کمیته)

دکتر رضا اکبریان، استاد یار دانشکده اقتصاد، مدیریت و علوم اجتماعی دانشگاه شیراز

دکتر مسعود حسین چاری، استادیار بخش روانشناسی تربیتی دانشگاه شیراز

اردیبهشت ۱۳۸۷

تقدیم به:

* روان پاک پدرم.

به پاس آنکه آموزگار گذشت و فداکاری بود.

* مادرم.

که تمامی موفقیت زندگیم را مدیون زحمات او هستم .

* همسرم.

که تکیه‌گاهی استوار برایم در تمامی مراحل زندگی بویژه کسب موفقیت‌های علمی

بوده و صمیمانه یاری‌ام نمودند.

* فرزندانم نیما و مبینا.

که ساعات زیبایی با هم بودن را به من بخشیدند.

* تمامی آنان که بودندشان برای رهروان طریق علم لازم و نبودنشان برای التزام

وجودشان واجب.

سپاسگزاری

مراتب تشکر و سپاس خود را به حضور استاد گرانقدر سرکار خانم دکتر زرین تاج برنایی (استاد راهنما) که از هیچگونه راهنمایی و مساعدت دریغ ننمودند تقدیم می‌دارم.

همچنین از زحمات استادان ارجمند جناب آقای دکتر مسعود حسین چاری و جناب آقای دکتر رضا اکبریان (اساتید مشاور) و نیز جناب آقای دکتر جهانی (نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه شیراز) که اینجانب را در تهیه و تنظیم و ارائه این پایان‌نامه یاری نمودند، نهایت تشکر و قدردانی را می‌نمایم.

چکیده

بررسی موانع بکارگیری تجارت الکترونیک در شرکت مادر تخصصی فرودگاههای کشور و ارائه راهکارهای اجرایی برای رفع آن

به وسیله‌ی:

علی شورمیج

امروزه بحث تجارت الکترونیک در صدر الویت‌های سازمانها و شرکتهای قرار گرفته است. چنانچه شرکتهای به تجارت الکترونیک توجه ویژه نداشته باشند در کوتاه مدت با کاهش سودآوری و در بلند مدت با احتمال حذف حیات خود روبرو می‌گردند. لذا برنامه‌ریزی مناسب جهت بکارگیری تجارت الکترونیک یکی از اقدامات استراتژیک شرکتهای می‌باشد. یکی از مهمترین گامها در برنامه‌ریزی تجارت الکترونیک، شناسایی موانع بکارگیری تجارت الکترونیک در سازمان یا شرکت می‌باشد. در این راستا تحقیق حاضر به بررسی موانع بکارگیری تجارت الکترونیک در شرکت مادر تخصصی فرودگاههای کشور (یکی از شرکتهای ارائه دهنده خدمات فرودگاهی و ناوبری در کشور) و ارائه راهکارهای اجرایی برای رفع آن پرداخته شده و فرضیه‌های تحقیق به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱- عدم وجود بستر مناسب فناوری اطلاعات و ارتباطات عامل بازدارنده در میزان استفاده از تجارت الکترونیک در شرکت مادر تخصصی فرودگاههای کشور می‌باشد.
- ۲- کمبود نیروی انسانی متخصص عامل بازدارنده در میزان استفاده از تجارت الکترونیک در شرکت مادر تخصصی فرودگاههای کشور می‌باشد.
- ۳- بسترسازی مناسب فناوری اطلاعات و ارتباطات در بکارگیری تجارت الکترونیک در شرکت مادر تخصصی فرودگاههای کشور مؤثر است.
- ۴- آموزش و آگاه‌سازی مدیران و کارکنان در بکارگیری تجارت الکترونیک در شرکت مادر تخصصی فرودگاههای کشور مؤثر است.

برای تحلیل داده‌ها از آزمون دوجمله‌ای استفاده شده است. این تحقیق از بعد هدف کاربردی و از بعد روش تحقیق از نوع توصیفی- پیمایشی می‌باشد.

برای شناسایی موانع و ارائه راهکارهای اجرایی از جامعه آماری شامل کارشناسان و متخصصان شاغل در صنعت حمل و نقل هوایی و همچنین متخصصان تجارت الکترونیک و IT از طریق پرسشنامه استفاده شده است.

براساس نتایج تحقیق بسترسازی مناسب فناوری اطلاعات و ارتباطات و همچنین آموزش و آگاه‌سازی مدیران و کارکنان شرکت مادر تخصصی فرودگاه‌های کشور از جمله عوامل مؤثر بکارگیری تجارت الکترونیک در شرکت مذکور بوده و عدم وجود بستر مناسب فناوری اطلاعات و ارتباطات و کمبود نیروی انسانی متخصص از جمله عوامل بازدارنده بکارگیری تجارت الکترونیک در شرکت مادر تخصصی فرودگاه‌های کشور می‌باشد.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول - کلیات تحقیق
۱	(۱-۱) مقدمه
۲	(۲-۱) بیان مسئله
۴	(۳-۱) فرضیات تحقیق
۴	(۴-۱) کاربرد نتایج تحقیق
۵	(۵-۱) روش انجام تحقیق
۵	(۶-۱) قلمرو مکانی تحقیق
۵	(۷-۱) قلمرو زمانی تحقیق
۵	(۸-۱) جامعه آماری تحقیق
۵	(۹-۱) روش تجزیه و تحلیل داده‌ها
۵	(۱۰-۱) ابزارهای گردآوری داده‌ها
۶	(۱۱-۱) محدودیت‌های تحقیق
۶	(۱۲-۱) شرح واژه‌ها
	فصل دوم - مروری بر ادبیات تحقیق
۷	(۱-۲) مقدمه
۷	(۲-۲) تعریف تجارت الکترونیک
۸	(۳-۲) پیشینه تجارت الکترونیک
۱۱	(۴-۲) انواع تجارت الکترونیکی
۱۲	(۵-۲) زیرساخت‌های تجارت الکترونیک
۱۳	(۶-۲) مخاطرات و مشکلات موجود در تجارت الکترونیکی
۱۴	(۷-۲) محدودیت‌های کنونی شبکه جهانی وب در تجارت الکترونیکی
۱۴	(۸-۲) فرآیند توسعه کاربرد تجارت الکترونیک
۱۵	(۹-۲) تفاوت تجارت الکترونیکی با کسب و کار الکترونیکی
۱۶	(۱۰-۲) اهداف بازاریابی اینترنتی

۱۷ ۱۱-۲ مزایای بازاریابی اینترنتی
۱۸ ۱۲-۲ جایگاه بازاریابی الکترونیکی در سازمانهای هزاره سوم
۲۰ ۱۳-۲ تاثیر اینترنت بر ارزیابی
۲۶ ۱۴-۲ ابزارهای تجارت الکترونیک
۲۸ ۱۵-۲ انگیزه‌های اصلی استفاده از تجارت الکترونیکی بر روی اینترنت
۲۹ ۱۶-۲ امنیت در تجارت الکترونیک
۳۱ ۱۷-۲ نکات مهم امنیتی در تجارت الکترونیک
۳۲ ۱۸-۲ روشهای تأمین امنیت در تجارت الکترونیک
۳۸ ۱۹-۲ سایتهای مرتبط با فعالیتهای امنیتی
۳۹ ۲۰-۲ قراردادهای الکترونیکی
۴۴ ۲۱-۲ سیاست تجارت الکترونیکی جمهوری اسلامی ایران
۴۹ ۲۲-۲ تجربه کشورها در زمینه سیاست تجارت الکترونیکی
۵۷ ۲۳-۲ توجیه اقتصادی راه اندازی تجارت الکترونیکی در ایران
۵۹ ۲۴-۲ موانع و چالشهای تجارت الکترونیکی در ایران
۶۰ ۲۵-۲ فناوری بکارگرفته شده در فرودگاههای جهان
۶۵ ۲۶-۲ مشکلات موجود در عدم بکارگیری تجارت الکترونیک در شرکت مادر تخصصی فرودگاههای
	فصل سوم- روش تحقیق
۶۷ ۱-۳ مقدمه
۶۷ ۲-۳ فرضیه‌های تحقیق
۶۷ ۳-۳ روش تحقیق
۶۸ ۴-۳ جامعه آماری تحقیق
۶۹ ۵-۳ تعداد نمونه تحقیق
۶۹ ۶-۳ متغیرهای تحقیق
۶۹ ۷-۳ روش گردآوری اطلاعات
۷۰ ۸-۳ روش تجزیه و تحلیل داده‌ها
۷۰ ۹-۳ روائی و پایائی پرسشنامه
	فصل چهارم- تجزیه و تحلیل یافته‌های تحقیق
۷۳ ۱-۴ مقدمه
۷۳ ۲-۴ تجزیه و تحلیل داده‌های مربوط به سؤالات عمومی
۷۵ ۳-۴ آمار استنباطی فرضیه‌های تحقیق (تجزیه و تحلیل سؤالات)
۹۲ ۴-۴ ارائه راهکارهای اجرایی برای رفع موانع بکارگیری تجارت الکترونیک در شرکت فرودگاههای کشور

۹۵ پیشنهادات (۵-۴)
۹۸ فهرست منابع (۶-۴)

فهرست اشکال

صفحه	عنوان
۱۲	شکل ۱-۲: عوامل محیطی
۱۶	شکل ۲-۲: تفاوت تجارت الکترونیکی با کسب و کار الکترونیکی
۱۸	شکل ۳-۲: مزایای بازاریابی اینترنتی بر حسب دو کانال
۲۲	شکل ۴-۲: تغییرات ایجاد شده در بازاریابی سنتی در نتیجه بکارگیری اینترنت
۲۳	شکل ۵-۲: مدل یک به چند در بازاریابی سنتی
۲۳	شکل ۶-۲: مدل ارتباطات بازاریابی چند به چند
۳۱	شکل ۷-۲: رمزگذاری متقارن
۳۲	شکل ۸-۲: رمزگذاری نامتقارن
۵۱	شکل ۹-۲: عواید حاصل از تجارت الکترونیکی در منتخبی از کشورهای آسیا
۵۵	شکل ۱۰-۲: میزان صرفه جویی حاصل از الکترونیکی شدن مبادلات در اقتصاد کشور در تجارت خارجی
۵۸	شکل ۱۱-۲: پنج گام دولت الکترونیک UN/ASPA
۶۰	شکل ۱۲-۲: موانع اصلی تجارت الکترونیک در کشورهای در حال توسعه
۶۷	شکل ۱۳-۲: نمایی از فرودگاه پکن
۹۴	نمودار ۴-۲۴: ارائه راهکارهای اجرایی

فهرست علائم اختصاری

AODS:	Airlines operations Data Services
B۲B:	Business to Business
B۲C:	Business to Consumer
B۲G:	Business to Government
C۲B:	Consumer to Business
C۲C:	Consumer to Consumer
C۲G:	Consumer to Government
DES:	Data Encryption Standard
EC:	Electronic Commerce
EDI:	Electronic Data Interchange
EFS:	Executive Flight Services
G۲B:	Government to Business
G۲C:	Government to Consumer
G۲G:	Government to Government
GPS:	Global Position System
HTTP:	HyperText Transfer Protocol
ICMP:	Internet Control Message Protocol
ICT:	Information Communication Technology
IP:	Internet Protocol
IT:	Information Technology
PKI:	Public Key Infrastructure
SHA:	Secure Hash Algorithm
SMS:	Short Message Service

SMTP: Simple Mail Internet Protocol
SSL: Secure Socket Layer
TCP: Transport Control Protocol
UDP: User Datagram Protocol

فصل اول

کلیات تحقیق

(۱-۱) مقدمه:

یکی از جدیدترین نوآوریها در عرصه تجارت و کسب و کار، بکارگیری شبکه‌های کامپیوتری و به ویژه اینترنت می‌باشد. در ابتدای به کارگیری کامپیوتر در فعالیتهای تجاری و اقتصادی هزینه‌های مربوط بسیار بالا بودند و مشکلات متعددی وجود داشت لذا فقط شرکتهای معدودی که از توان مالی مناسبی برخوردار بودند از این تکنولوژی استفاده می‌کردند. به مرور زمان و در نتیجه پیشرفت علوم رایانه علاوه بر پیشرفتهای و اختراعات جدید در این حوزه، کاهش چشمگیر هزینه‌های به کارگیری این فناوری از یک سو و مزایای متعدد ناشی از آن از سوی دیگر، اکنون به ندرت می‌توان شرکتی را یافت که از این فناوری استفاده ننماید.

در جهان موانع و مشکلات زمانی و مکانی، رشد روزافزون فن‌آوری بخصوص فن‌آوری اطلاعات مربوط به امور تجاری را کاهش داده است و دسترسی عمومی مردم به اینترنت باعث شده امکان تجارت و کسب و کار از طریق اینترنت و یا به عبارتی تجارت الکترونیکی و کسب و کار الکترونیکی از جایگاه ویژه‌ای در کشورهای توسعه یافته برخوردار شود.

در سالهای اخیر کشورهای توسعه یافته با کنار گذاشتن تدریجی تجارت سنتی مبتنی بر کاغذ و مبادله فیزیکی اسناد، به شیوه تجارت الکترونیکی روی آورده‌اند.

روش تجارت الکترونیکی معروف به تجارت بدون کاغذ، صرفه‌جویی در زمان، هزینه‌ها و نیروی انسانی را به دنبال داشته و شاخص‌های بهره‌وری را افزایش داده است اما این شیوه هنوز در کشور ما جایگاه خود را به دست نیاورده است.

امروزه پیشرفت و توسعه روزافزون فناوری اطلاعات در سطح جهانی (حتی در ایران) باعث تغییر و تحولات بنیادین در ساختار اقتصادی جوامع شده است. بازرگانی، بانکداری، رسانه‌های گروهی و بسیاری از زیرمجموعه‌های خدمات فناوری از جمله بخش‌هایی هستند که بشدت تحت تأثیر این روند بوده‌اند.

پیدایش و گسترش حوزه‌هایی همچون تجارت الکترونیک طی دهه‌های اخیر نوید بخش تغییرات بسیاری خواهد بود که در نهایت به سهولت بیشتر در امر خدمات‌رسانی و عرضه کالا و به عبارت دیگر، به تخصیص کارا تر منابع اقتصادی منجر خواهد شد.

گرچه این چشم‌انداز بسیار مطلوب بنظر می‌رسد ولی باید دقت داشت که تجارت الکترونیک حتی صرفاً بعنوان یک روش انجام مبادلات تجاری دارای ملزوماتی است که بدون شکل‌گیری آنها، بستری جهت ایجاد تقاضای موثر برای آن وجود نخواهد داشت و این به معنای فقدان عملکرد بازار تجارت الکترونیک می‌باشد و تبعاً این عدم بازار بطور متقابل اثر خود را بصورت کند شدن روند استقرار اجزاء و زیرمجموعه‌های تجارت الکترونیک جلوه‌گر می‌سازد.

بی‌شک، بهره‌گیری از فن‌آوری اطلاعات یکی از حلقه‌های لازم برای افزایش کارایی تجاری در اقتصاد ملی است. نیل به هدف افزایش کارایی، مستلزم اقدام در دو محور اساسی اطلاع‌رسانی بازرگانی و تسهیل تجاری است. اطلاع‌رسانی بازرگانی، با شکستن انحصار اطلاعات،

زمینه رقابت و در نتیجه، ارتقاء بهره‌وری را افزایش داده و گام بلندی در تأمین عدالت اجتماعی بشمار می‌رود. در محور تسهیل تجاری باید از شیوه‌های نوین بازرگانی بهره جست که شامل بکارگیری از استانداردهای مبادله الکترونیکی داده‌ها و انجام معاملات بصورت تجارت الکترونیکی و بدون کاغذ می‌باشد. یکی از ویژگی‌های مهم تجارت الکترونیک، روان‌سازی روشهای فعالیت و در نتیجه کاهش هزینه‌های عملیات بازرگانی است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که استفاده از تجارت الکترونیک، ۲۱ تا ۷۰ درصد صرفه‌جویی در هزینه‌های فعالیتهای مختلف ایجاد می‌کند. ایجاد تسهیلات تجاری مجموعه‌ای است که می‌تواند روشنایی بخش راه حضور بیشتر در مبادلات جهانی باشد و با تسهیل ارتباط میان عوامل عرضه و خرید کالا و خدمات، حجم تجارت روند رو به افزون یافته و مبادلات، سریع، مطمئن و کارا تر خواهد شد. اما تحصیل چنین فرآیندی مستلزم تدابیر و ابتکاراتی پویا در جهت اصلاح ساختار و حذف موانع محیطی است. بدون تردید، بهره‌گیری خردمندان از فن‌آوری تجارت الکترونیک در کشورمان و از جمله شرکت مادر تخصصی فرودگاههای کشور می‌تواند ما را در بهبود کارایی تجاری و حضور فعالتر در عرصه تجارت یاری داده و به تقویت جایگاه شرکت مذکور در بازارهای منطقه‌ای و جهانی کمک می‌کند. در این ارتباط فرآیند کاربرد تجارت الکترونیکی در معاملات تجاری و بازرگانی، علل عدم گسترش این پدیده در شرکت مادر تخصصی فرودگاههای کشور و ارائه راهکارهای توسعه و پیشرفت ارائه خواهد شد.

۱-۲) بیان مسئله:

در دنیای امروزی بکارگیری شبکه‌های کامپیوتری و به ویژه اینترنت در راستای انجام فعالیتهای تجاری و خصوصاً خرید و فروش کالاها و خدمات به یک ضرورت استراتژیک تبدیل شده است. به طور کلی واژه تجارت الکترونیک^۱ اشاره به معاملات الکترونیکی می‌نماید که از طریق شبکه‌های ارتباطی انجام می‌پذیرد. شرکتها در فضای جدید کسب و کار راهی جز استفاده از بکارگیری تکنولوژیهای مرتبط با تجارت الکترونیکی ندارند. استفاده از تجارت الکترونیکی مزایای متعددی برای شرکت به ارمغان می‌آورد و باعث افزایش توان رقابتی شرکت می‌گردد. استفاده از تجارت الکترونیکی فقط به سازمانهای انتفاعی منحصر نمی‌گردد و در سازمانهای عمومی نیز کاربرد دارد. تجارت الکترونیکی در صنایع مختلف به کار گرفته شده است ولی میزان استفاده از آن، سطح استفاده و هدف کاربرد آن در صنایع مختلف با شدت و ضعف همراه است که یکی از این صنایع صنعت هواپیمایی می‌باشد. صنعت هواپیمایی به دلیل حجم عظیم گردش پولی در آن نقش عمده‌ای در اقتصاد کشورها بر عهده دارد. ایران نیز از این قاعده مستثنی نیست و صنعت حمل و نقل هوایی بالاخص شرکت مادر تخصصی فرودگاههای کشور یکی از بازیگران عمده این صنعت به شمار می‌رود. در کشورمان، شرکت مادر تخصصی فرودگاههای کشور پیشتانز و دارای فعالیت انحصاری می‌باشد. عواملی مثل گسترش جهانی

شدن، ورود ایران به سازمان تجارت جهانی و افزایش رقابت در این صنعت و همچنین مباحثی از قبیل بازگشایی مسیرهای هوایی جدید در کشورهای همسایه از جمله کشور عراق (که احتمال تغییر مسیر برخی از پروازهای عبوری از کشورمان به آن وجود خواهد داشت) از دغدغه‌های اصلی شرکت مذکور می‌باشد. تحولات مذکور بقاء و حیات شرکت مادر تخصصی فرودگاههای کشور را در بلند مدت و سودآوری آن را در کوتاه‌مدت تحت تأثیر قرار می‌دهد. شرکت مادر تخصصی فرودگاههای کشور به دلایل متعددی از جمله عدم اطلاعات کافی در خصوص تجارت الکترونیکی، نبود قوانین حقوقی و محکمه پسند در خصوص اسناد الکترونیکی، نبود زیرساختها و شبکه‌های کامپیوتری لازم و مسائلی از این قبیل از این تکنولوژی نوین استفاده بهینه نمی‌نماید. با توجه به مزایای فراوان تجارت الکترونیکی، شرکت مادر تخصصی فرودگاههای کشور برای حفظ و مزیت رقابتی خود و همچنین برای حفظ و افزایش سهم منطقه خاورمیانه، افزایش سودآوری و افزایش رضایت مشتریان که همان شرکت‌های هواپیمائی می‌باشند باید از این پدیده نوین عصر اطلاعات بهره‌بردارد. به کارگیری و فناوری جدید و نوآوری نوین با مجموعه‌ای از مشکلات و موانع روبرو می‌باشد. این موضوع در کشورهای در حال توسعه و از جمله ایران کاملاً بارز و مشهود می‌باشد. برای بکارگیری و اقتباس یک فناوری جدید ابتدا باید موافق موجود بر سر راه استفاده از آن فناوری جدید را شناخت و سپس با ارائه راه‌حلهای مناسب و تصمیم‌گیری درست آن موانع را رفع نمود. اولین گام عملی در راستای بکارگیری تجارت الکترونیکی در هر شرکت تجاری، شناسائی موانع احتمالی می‌باشد. به همین دلیل برای بکارگیری تجارت الکترونیکی در شرکت مادر تخصصی فرودگاههای کشور که دارای فعالیت تجاری است و به صورت درآمد-هزینه‌ای اداره می‌گردد در مرحله اول باید موانع احتمالی موجود در بکارگیری این ابزار را شناسایی نمود و ضعفهای موجود را مشخص کرد و سپس با تشخیص راه‌کارهای عملی و موثر و برنامه‌ریزی مناسب امکان رفع آن موانع را فراهم نموده و زمینه لازم را برای بکارگیری موفقیت‌آمیز تجارت الکترونیکی فراهم ساخت. از آنجا که تجارت الکترونیک مسئله‌ای نوپا در ایران است نه تنها اطلاعات کافی در دسترس عمومی نمی‌باشد بلکه فرهنگ و شیوه استفاده از این سیستم نیز خود جای بحث و تأمل دارد. لذا انجام تحقیقات کاربردی در این زمینه احساس می‌شود تا از طریق این تحقیقات ضمن آشنایی بیشتر با مفهوم و ابعاد تجارت الکترونیک، به شناسائی عوامل مؤثر بر آن پرداخته شود.

بنابراین، در تحقیق حاضر سعی می‌شود تا موانع موجود در بکارگیری تجارت الکترونیکی در شرکت مادر تخصصی فرودگاههای کشور بررسی و سپس راه‌حلهای کارآ و مؤثر جهت کاهش یا حذف آن موانع شناسائی شوند. این فرآیند به مدیریت شرکت مادر تخصصی فرودگاههای کشور امکان تصمیم‌گیری درست‌تری را در حوزه تجارت الکترونیکی و مسائل مربوط به آن خواهد داد.

۱-۳) فرضیات تحقیق:

فرضیه‌های تحقیق حاضر عبارتند از:

- ۵- عدم وجود بستر مناسب فناوری اطلاعات و ارتباطات عامل بازدارنده در میزان استفاده از تجارت الکترونیک در شرکت مادر تخصصی فرودگاه‌های کشور می‌باشد.
- ۶- کمبود نیروی انسانی متخصص عامل بازدارنده در میزان استفاده از تجارت الکترونیک در شرکت مادر تخصصی فرودگاه‌های کشور می‌باشد.
- ۷- بسترسازی مناسب فناوری اطلاعات و ارتباطات در بکارگیری تجارت الکترونیک در شرکت مادر تخصصی فرودگاه‌های کشور مؤثر است.
- ۸- آموزش و آگاه‌سازی مدیران و کارکنان در بکارگیری تجارت الکترونیک در شرکت مادر تخصصی فرودگاه‌های کشور مؤثر است.

۱-۴) کاربرد نتایج تحقیق:

نتایج بدست آمده از این تحقیق موجب شناسایی موانع بکارگیری تجارت الکترونیکی در شرکت مادر تخصصی فرودگاه‌های کشور می‌شود در نتیجه این تحقیق کارشناسان، مدیران و تصمیم‌گیرندگان شرکت مذکور از اهمیت بکارگیری تجارت الکترونیکی آگاه می‌شوند و با ضعف‌ها و قوت‌های سازمان خود آشنا شده و قادر خواهند بود در جهت رفع آن موانع و تسهیل بکارگیری تجارت الکترونیکی اقدامات و برنامه‌ریزی‌های لازم را انجام داده و تدوین و اجرا کنند. از سوی دیگر سایر شرکتهای صنعت حمل و نقل هوایی از طریق الگوبرداری از تحقیق حاضر می‌توانند با هزینه کمتر، زمان کمتر و دامنه گسترده‌تری موانع موجود در بکارگیری تجارت الکترونیکی را شناسایی کنند. شناسایی موانع بکارگیری تجارت الکترونیکی در شرکت مادر تخصصی فرودگاه‌های کشور در سطح کلان نیز مفید واقع خواهد بود چرا که برنامه‌ریزان اقتصاد و تجارت در سطح ملی با یک تحقیق علمی در زمینه شناسایی موانع بکارگیری تجارت الکترونیکی روبرو می‌شوند و از آنجا که بسیاری از این مشکلات در سطح سایر صنایع نیز وجود دارد، می‌توانند با برنامه‌ریزی‌های موثر در سطح ملی و صنعت در راستای تسهیل تجاری از طریق بکارگیری تجارت الکترونیکی اقدام نمایند. شرکتهای سایر صنایع نیز با الگوبرداری از تحقیق حاضر قادرند مشکلات خود را در جهت بکارگیری پدیده مذکور شناسایی کرده و آنها را رفع نمایند. مراکز علمی، تحقیقاتی و پژوهشی نیز می‌توانند از نتایج تحقیق حاضر برای تحقیقات آتی خود استفاده کنند.

۱-۵) روش انجام تحقیق:

این تحقیق از لحاظ هدف کاربردی و از نظر روش تحقیق از نوع توصیفی-پیمایشی می‌باشد و در دو مرحله صورت می‌گیرد. در مرحله اول موانع و عوامل مؤثر و بکارگیری تجارت الکترونیک با استفاده از مطالعات کتابخانه‌ای و توزیع پرسشنامه در بین کارشناسان و متخصصان واحدهای

منتخب شرکت‌های هواپیمائی داخلی و شرکت‌های هواپیمائی که از فضای ایران عبور می‌نمایند، شناسایی می‌شوند.

و در مرحله دوم با مراجعه و مصاحبه با متخصصان و کارشناسان مسائل فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات و تجارت الکترونیکی، راه‌حلهای موثر و کارا جهت رفع موانع شناسایی شده در مرحله اول، تعیین می‌شوند.

۱-۶) قلمرو مکانی تحقیق:

قلمرو مکانی تحقیق شرکت مادر تخصصی فرودگاههای کشور می‌باشد که شامل ۵۴ فرودگاه در کشور است. شایان ذکر که فرودگاههای نظامی و فرودگاههای مناطق آزاد تجاری زیرمجموعه شرکت مذکور نمی‌باشند.

۱-۷) قلمرو زمانی تحقیق:

قلمرو زمانی تحقیق لغایت فروردین ماه ۱۳۸۷ می‌باشد.

۱-۸) جامعه آماری تحقیق:

جامعه آماری تحقیق سه دسته‌اند:

- ۱- مدیران و کارشناسان شرکت مادر تخصصی فرودگاههای کشور
- ۲- کارشناسان و متخصصان شرکت‌های هواپیمائی
- ۳- کارشناسان و متخصصان IT^۱ و EC^۲ شاغل در صنعت هوانوردی

۱-۹) روش تجزیه و تحلیل داده‌ها:

برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از فنون آماری توصیفی و استنباطی استفاده می‌شود و پرسشنامه طراحی شده از مقیاس ۵ نقطه‌ای لیکرت پیروی می‌کند.

۱-۱۰) ابزارهای گردآوری داده‌ها:

پس از مطالعه کتابخانه‌ای و مصاحبه با متخصصان و کارشناسان مربوطه فرضیات تحقیق شکل گرفته و براساس فرضیات تحقیق سؤالات پرسشنامه طراحی و داده‌های مورد نیاز از طریق توزیع پرسشنامه جمع‌آوری خواهد شد.

۱-۱۱) محدودیت‌های تحقیق:

با توجه به نوپا بودن تجارت الکترونیک تحقیقات خاصی در کشورمان درخصوص موضوع تحقیق صورت نگرفته است. عدم وجود زیرساختهای لازم جهت استفاده از تجارت الکترونیک، همچنین ذکر این مطلب ضروری است که به جهت پراکندگی دفاتر شرکتهای هواپیمائی و ... گردآوری اطلاعات و منابع بسیار وقت‌گیر و پرهزینه می‌باشد. عدم همکاری دانشگاهها و مراکز

علمی در ارائه اطلاعات و همچنین کمبود تحقیقات در این زمینه و نیز محدودیت‌های زمانی و... از جمله محدودیت‌های تحقیق حاضر می‌باشند.

۱-۱۲) شرح واژه‌ها و اصطلاحات به کار رفته در تحقیق:

تجارت الکترونیک: عبارت است از انجام کلیه فرآیندهای مربوط به مبادله کالا، خدمات و اطلاعات از طریق شبکه‌های کامپیوتری از جمله اینترنت.

راهکارهای اجرایی: ارائه راه‌حل منطقی و قابل قبول در بکارگیری تجارت الکترونیک

شرکت مادر تخصصی فرودگاه‌های کشور: شرکتی است صد در صد دولتی که دارای شخصیت حقوقی و مالی مستقل بوده و وابسته به وزارت راه و ترابری است که وظیفه ساماندهی و ایجاد، اداره، نگهداری، تکمیل، تجهیز و بهره‌برداری فرودگاه‌های کشور و ارائه خدمات و فعالیت‌های فرودگاهی، هوانوردی و پروازی را به عهده دارد.

شرکت‌های هواپیمائی: منظور شرکتهای هواپیمائی تجاری می‌باشند که به جابجائی مسافر و بار مبادرت می‌ورزند.

متخصصین صنعت هوانوردی: منظور کارشناسانی هستند که در صنعت هوانوردی در زمینه‌های IT و تجارت الکترونیک فعالیت داشته و دارای حداقل مدرک تحصیلی لیسانس می‌باشند.